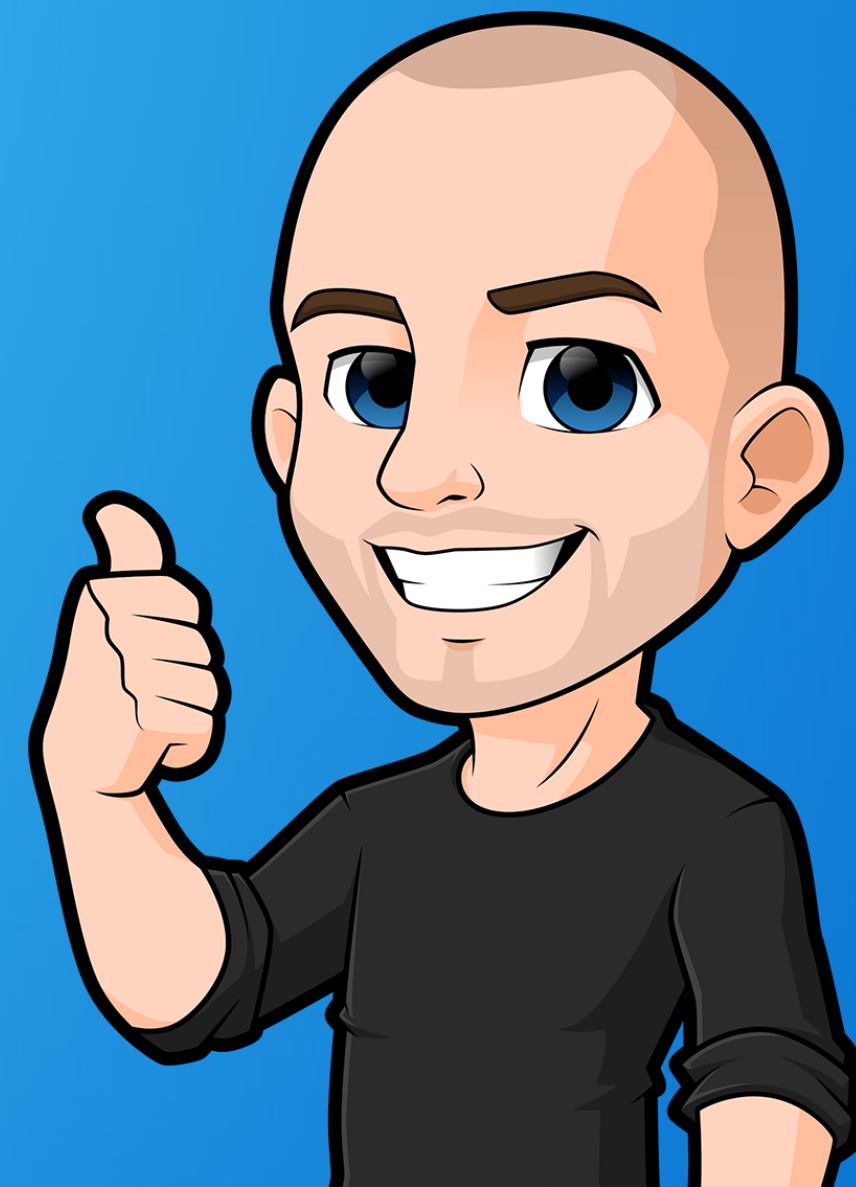

LEERDOELEN 5.1

Ik kan laten zien dat ik...

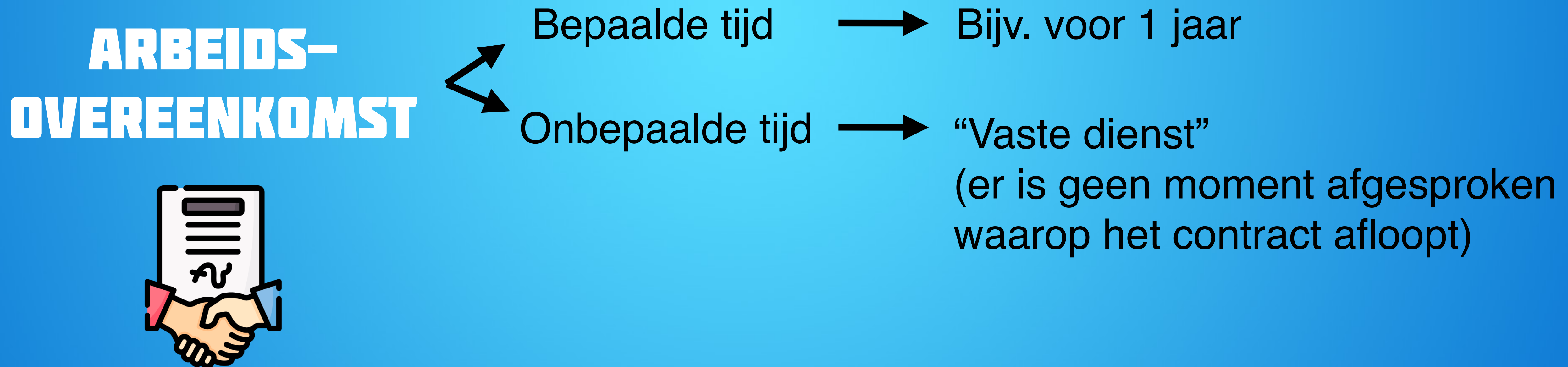
- A.het verschil kan uitleggen tussen een arbeidsovereenkomst van bepaalde tijd en onbepaalde tijd
- B.kan uitleggen welke partijen een **cao** opstellen en waarom dat zo belangrijk is
- C.het verschil tussen het **brutoloon** en het **nettoloon** van iemand kan uitleggen

GOED GEREgeld?

Aan het werk gaan mag in Nederland niet zomaar! Je moet namelijk eerst een officieel contract tekenen. Dit noem je een **arbeidsovereenkomst**.

Je kunt een arbeidsovereenkomst krijgen voor **bepaalde** en **onbepaalde** tijd:

WAT IS EEN CAO?

Naast de afspraken die jij met je baas maakt, maken vakbonden en werkgeversorganisaties elk jaar afspraken voor een hele bedrijfstak (bijvoorbeeld voor alle leraren in Nederland).

Zulke afspraken komen in een Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) en gaan bijvoorbeeld over loon en werktijden.

Bedrijven mogen jou niet minder loon betalen dan in de CAO staat, maar méér mag natuurlijk altijd!!

**MAXIMAAL
9 UUR OP EEN
DAG RIJDEN!**

**JE KRIJGT
WERKKLEDING
VAN JE BAAS**

HOEVEEL KRIJG JE?

Met jouw baas spreek je af hoeveel je gaat verdienen. Dit noem je jouw **brutoloon**. Hier gaan nog **loonbelasting** en **sociale premies** vanaf. Wat er overblijft, noem je jouw **nettoloon**.

In Nederland heeft de overheid een **minimumloon** vastgesteld. Bedrijven mogen werknemers niet minder betalen dan het minimumloon.

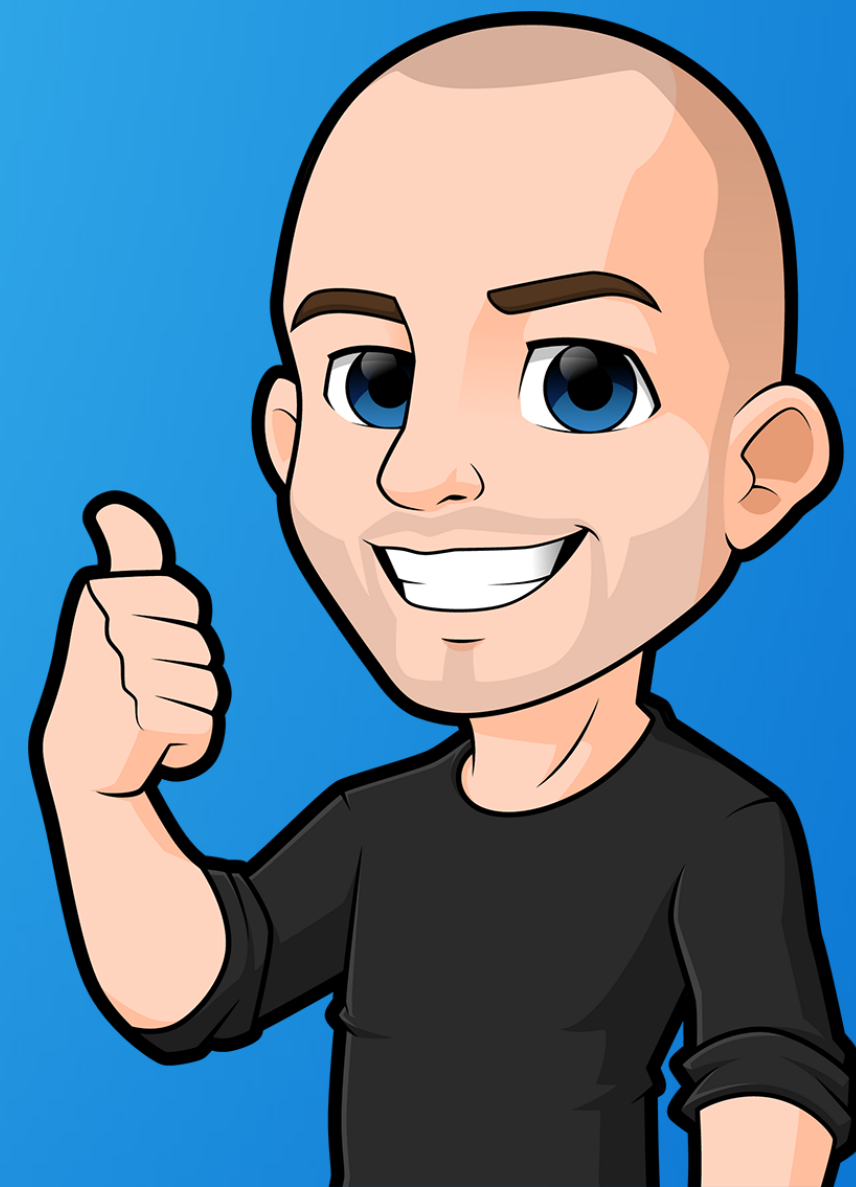
Betaal jij geen loonbelasting? Dan werk je zwart. Dit is niet alleen verboden, maar als je ziek wordt of een been breekt, dan krijg je ook geen uitkering.

LEERDOELEN 5.2 (DEEL 1)

Ik kan laten zien dat ik...

- A. bedrijven kan onderverdelen in de vier productiesectoren
- B. voordelen kan uitleggen van een goede arbeidsverdeling
- C. een organigram van een bedrijf kan tekenen

PRODUCTIESECTOREN

PRIMAIR

Halen hun producten
rechtstreeks uit de natuur

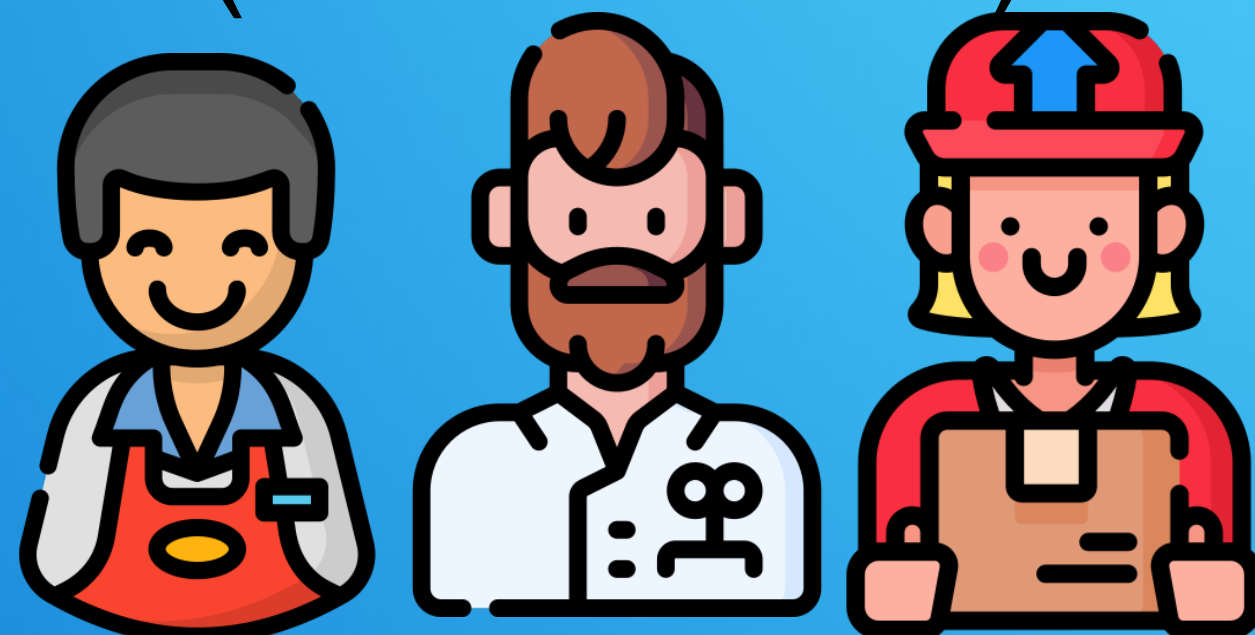
SECUNDAIR

Maken van grondstoffen
een nieuw product

TERTIAIR

Commerciële dienstverlening
(maken winst)

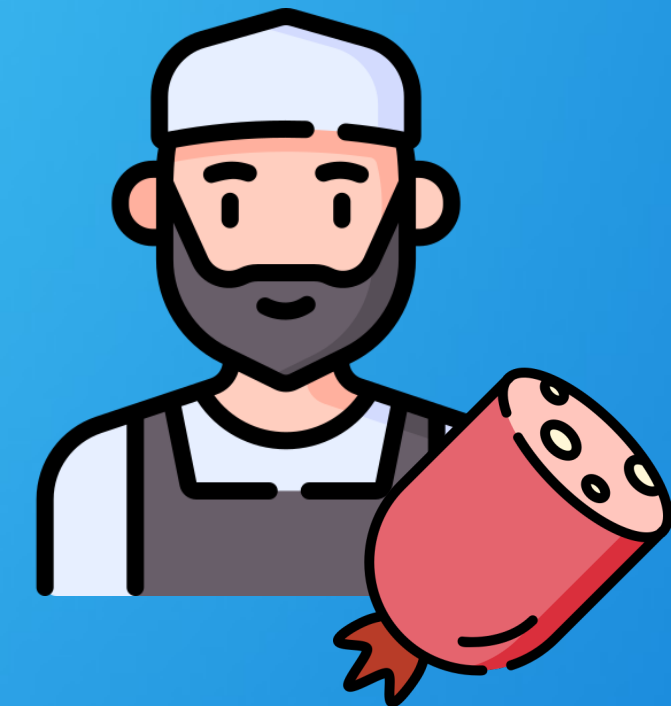
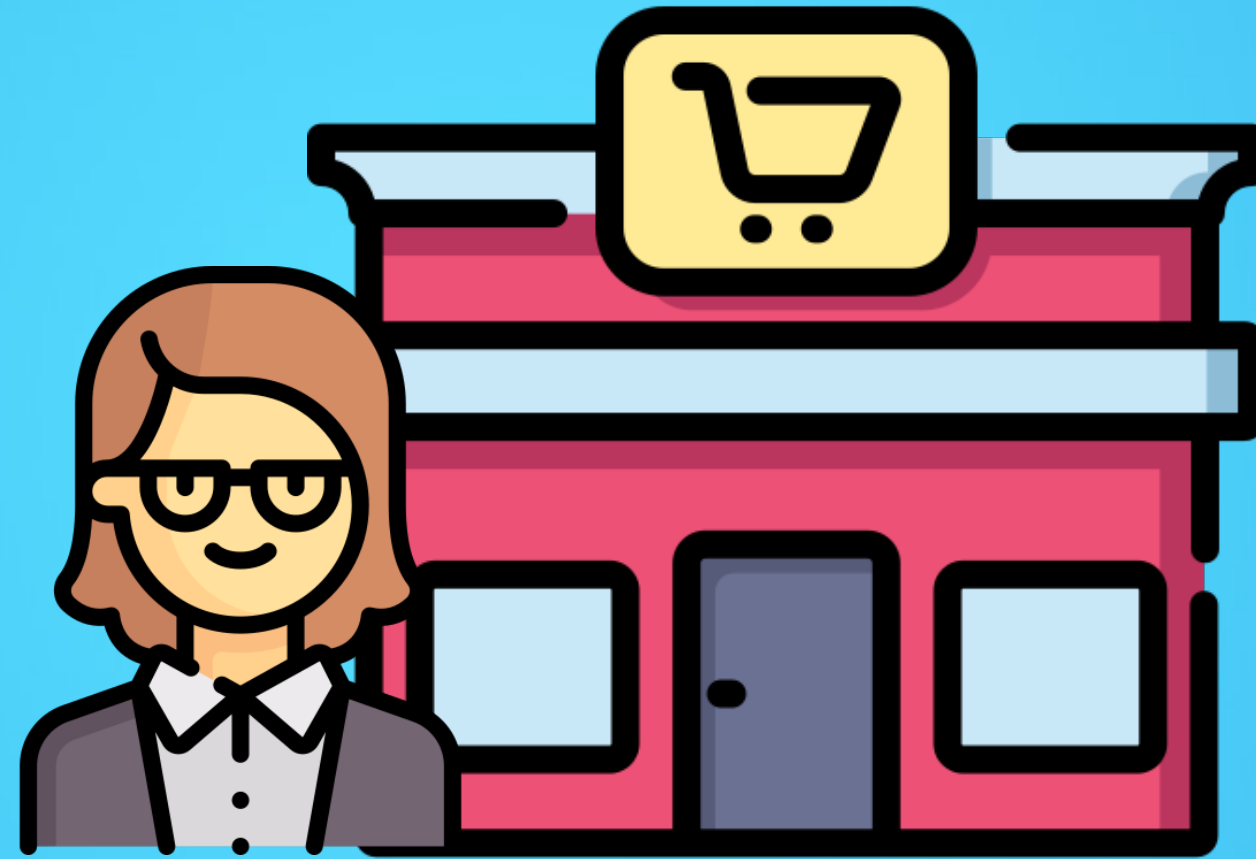
QUARTAIR

Niet-commerciële dienstverlening
(maken geen winst)

GOED VERDEELD?

Binnen elk bedrijf zijn de taken verdeeld. Dit noem je een **arbeidsverdeling**. Iedereen kan doen waar hij of zij goed in is, dat heet **specialisatie**.

GOED GEORGANISEERD?

Wanneer je in een schema laat zien hoe de taken in een organisatie verdeeld zijn, maak je een **organigram**.

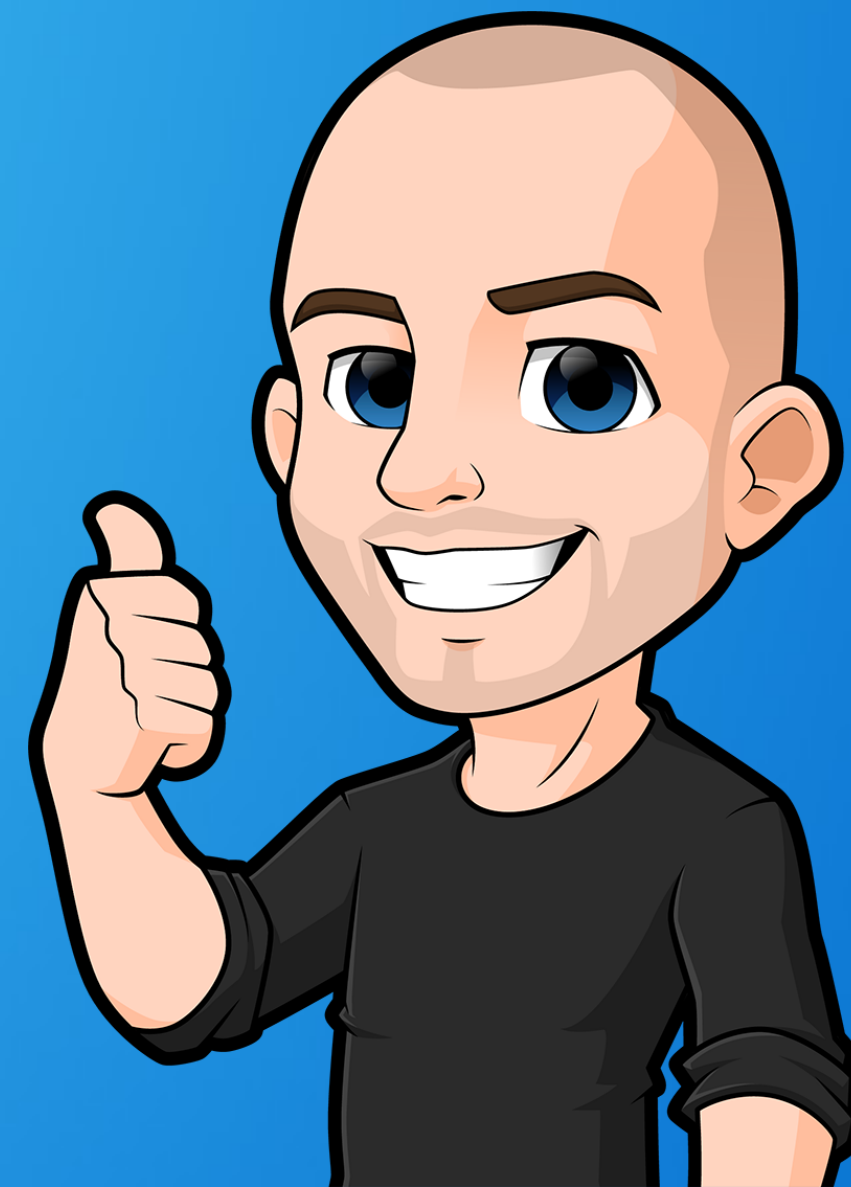
LEERDOELEN 5.2 (DEEL 2)

Ik kan laten zien dat ik...

A.de term 'zzp'er' ken en kan uitleggen welke risico's daarbij horen

B.van vier verschillende ondernemingsvormen een aantal kenmerken kan noemen

C.aan de hand van een voorbeeldje kan zien welke ondernemingsvorm een bedrijf heeft

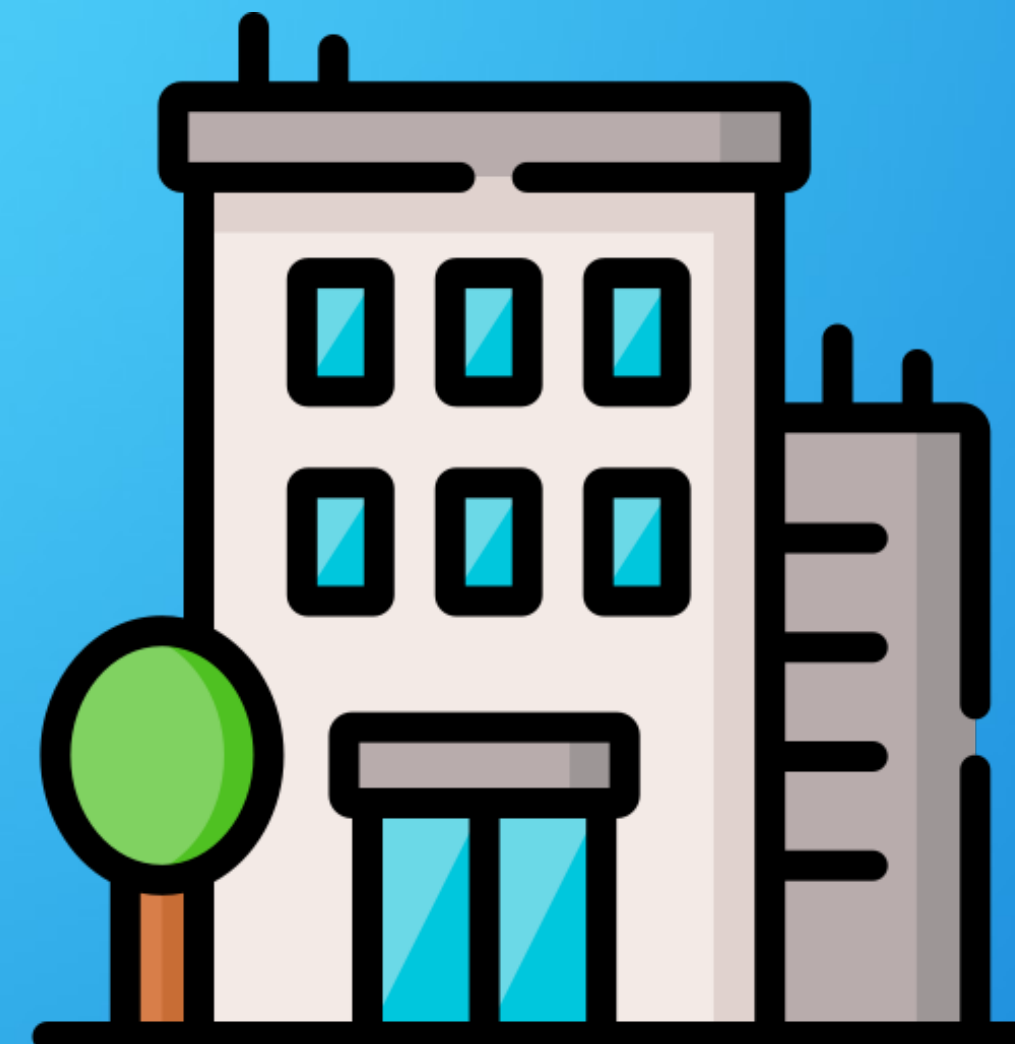
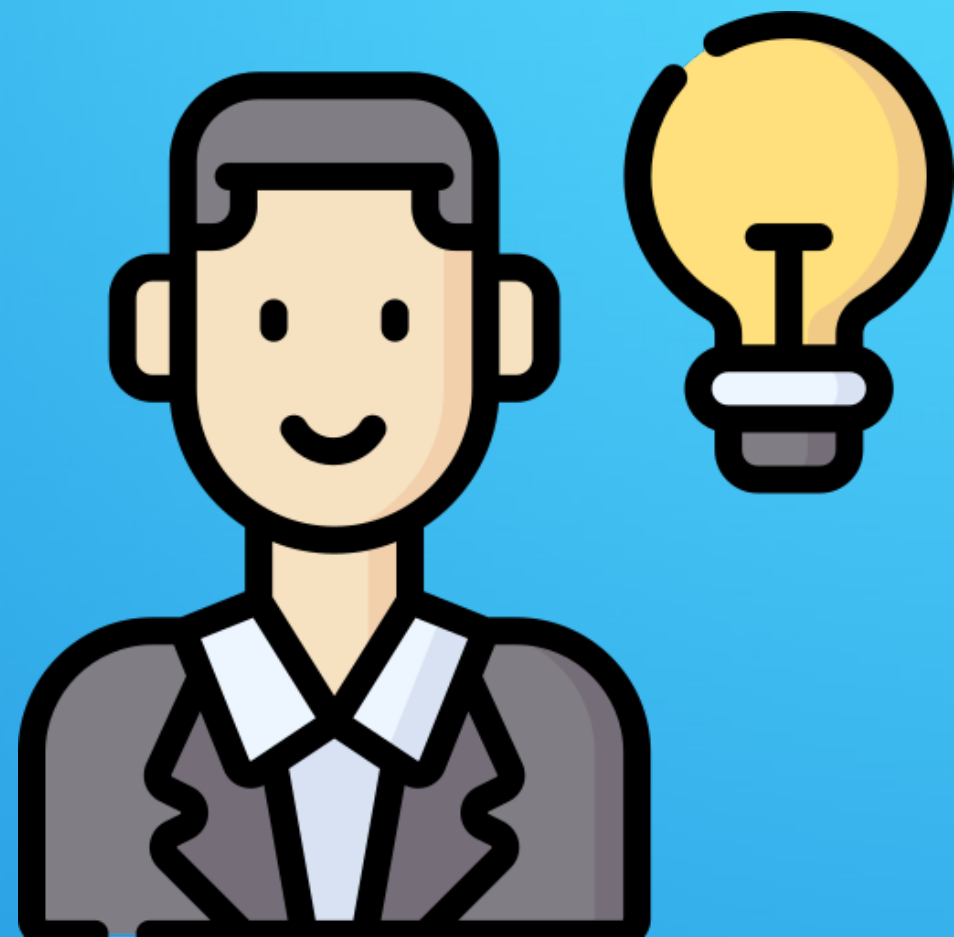

VOOR JEZELF BEGINNEN

Wanneer je niet meer in loondienst werkt, maar een eigen bedrijf start, noemen we jou een zelfstandige.

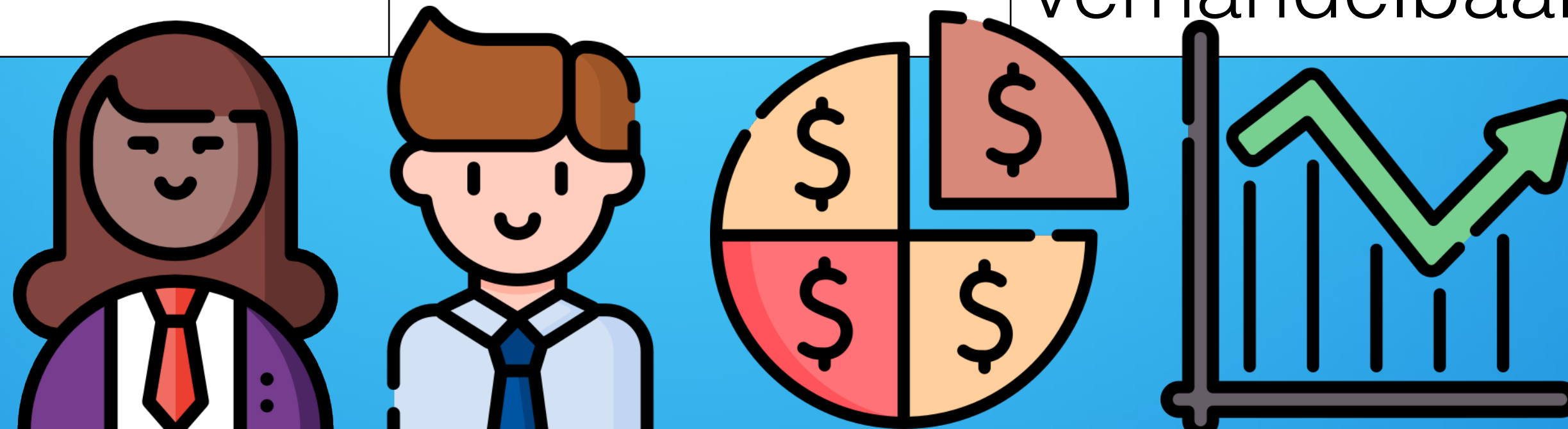
Doe je dat helemaal alleen (en heb je dus geen personeel), dan ben je een zzp'er (zelfstandige zonder personeel).

Hoe je het ook doet; je zult een ondernemingsvorm moeten kiezen en je inschrijven bij de Kamer van Koophandel.

ONDERNEMINGSVORMEN

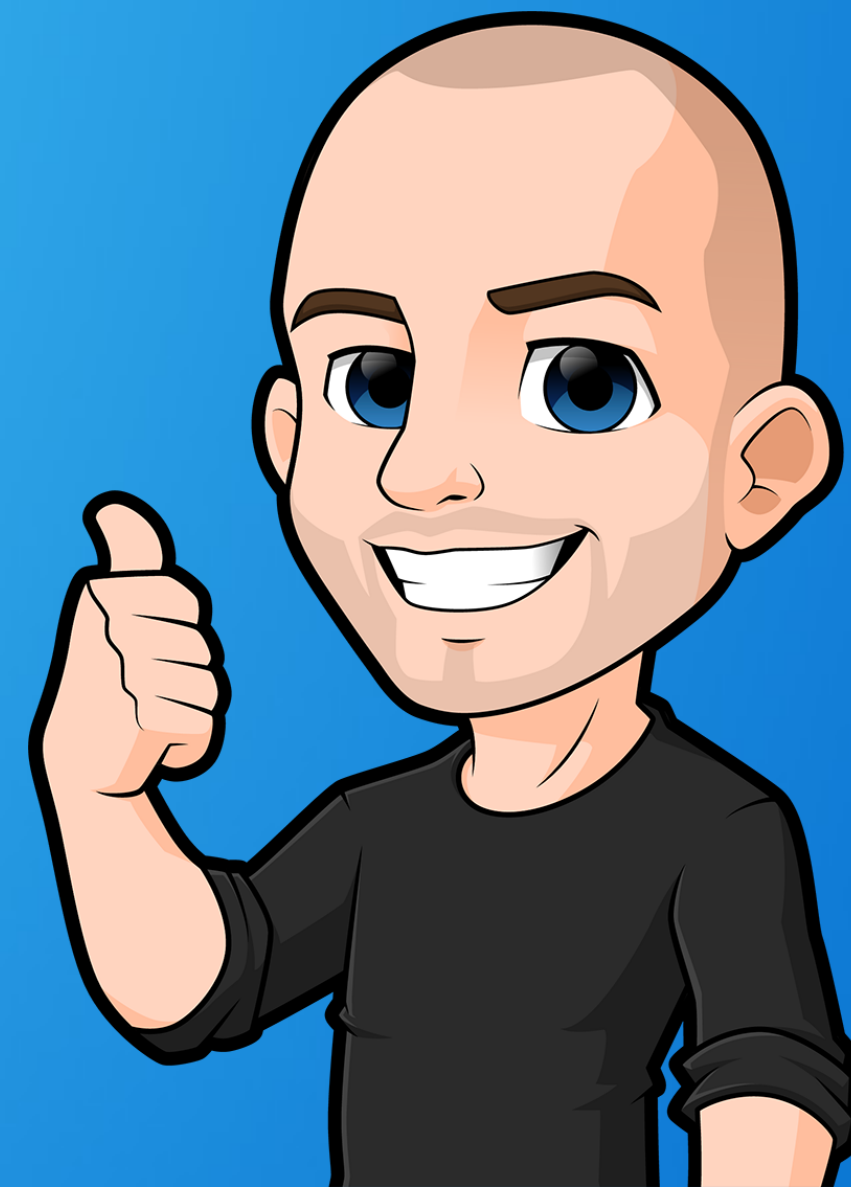
	Meerdere eigenaren?	Privé aansprakelijk?	Aandelen?	Belasting
Eenmanszaak	Nee	Ja	Nee	Inkomsten- belasting
VOF	Ja	Ja	Nee	Inkomsten- belasting
BV	Ja	Nee	Ja (op naam)	Vennootschaps belasting
NV	Ja	Nee	Ja (vrij verhandelbaar)	Vennootschaps Belasting

LEERDOELEN 5.3

Ik kan laten zien dat ik...

- A. kan uitleggen wie er op de arbeidsmarkt zorgt voor de vraag naar arbeid en wie er zorgt voor het aanbod van arbeid
- B. kan bepalen of iemand wel of niet bij de beroepsbevolking hoort
- C. een aantal maatregelen kan uitleggen waarmee de overheid probeert te zorgen voor een hogere arbeidsparticipatie

BIJ EEN WINKEL

VRAAG
naar producten

AANBOD
van producten

OP DE ARBEIDSMARKT

Werkgevers

VRAAG

(Zij vragen
om arbeiders)

Werknemers

AANBOD

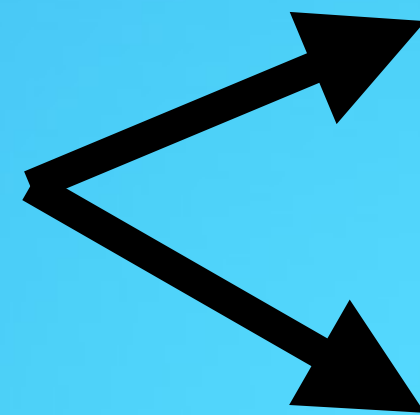
(Zij bieden zichzelf
als arbeider aan)

Alle banen bij bedrijven en de overheid samen, noemen we de **werkgelegenheid**.
Wanneer het aanbod van arbeid groter is dan de vraag, ontstaat er **werkloosheid**.

BEN JIJ ACTIEF?

Wanneer je in Nederland wilt gaan werken, hoor je bij de...

BEROEPSBEVOLKING

Je bent tussen de 15 en 67 jaar oud

Je hebt of zoekt een baan

De overheid heeft in de wet van alles geregeld voor werknemers.
Zo verbiedt de **Algemene wet van gelijke behandeling** dat werkgevers onderscheid maken op basis van geslacht, ras, leeftijd of afkomst.
Daarnaast heb je recht op **deeltijdarbeid** en krijgen werkende ouders **kinderopvangtoeslag**.

Dit alles om te zorgen dat zoveel mogelijk mensen aan het werk kunnen;
een hoge **arbeidsparticipatie**!

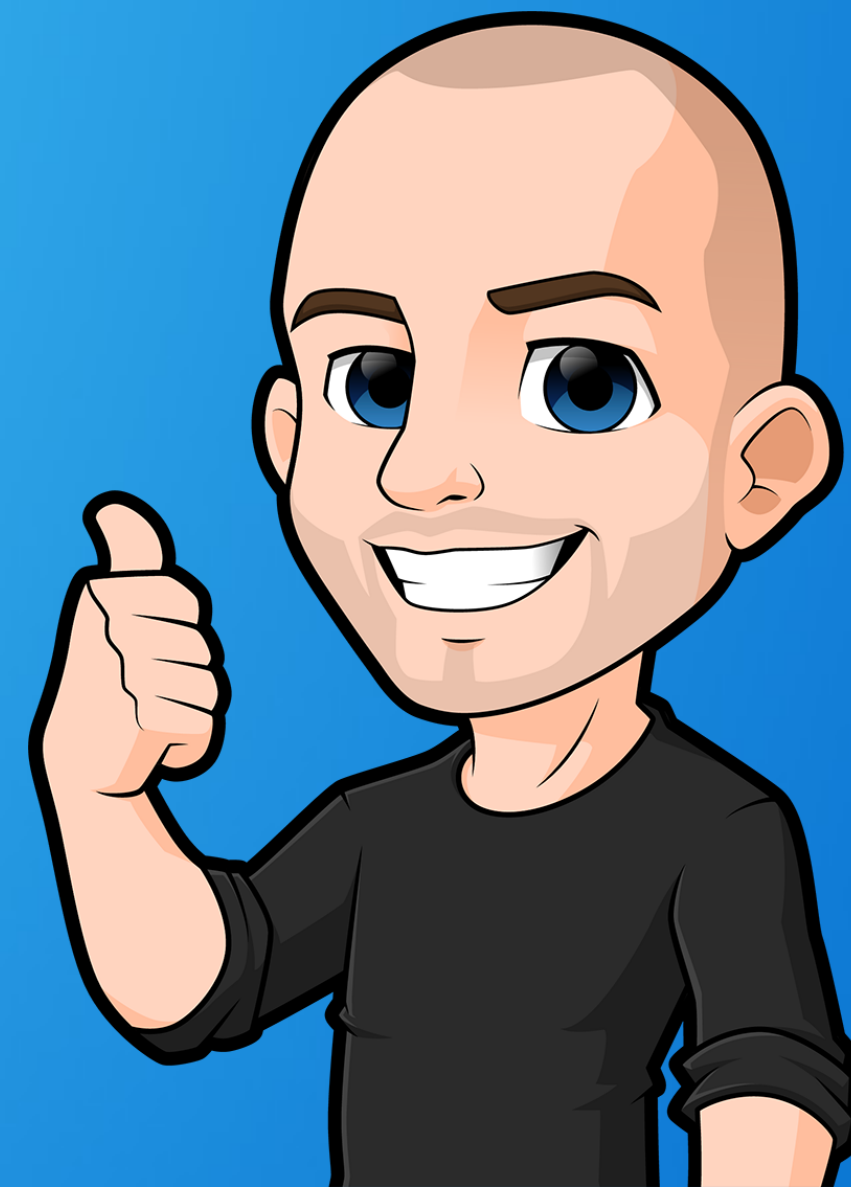

LEERDOELEN 5.4

Ik kan laten zien dat ik...

A. weet wanneer iemand geregistreerd werkloos is

B. van vijf soorten werkloosheid kan vertellen hoe deze veroorzaakt worden en wat een mogelijke oplossing zou kunnen zijn

GEEN BAAN?

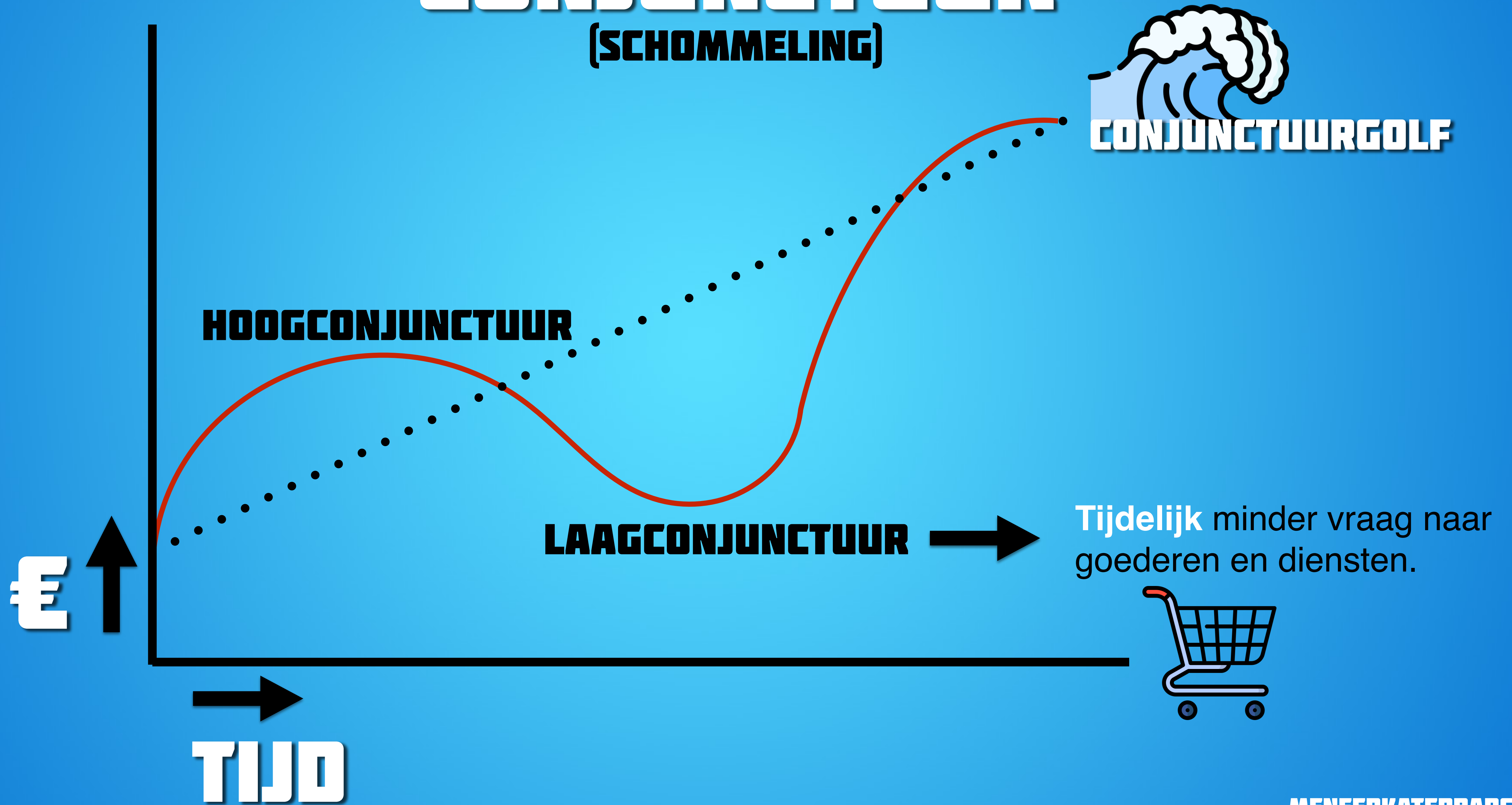
Als je op zoek bent naar werk, moet je je inschrijven bij het UWV.
Zij helpen je met het zoeken naar een baan.

Omdat het UWV van de overheid is, krijg je nu ook een uitkering
totdat je werk hebt gevonden.
Je bent nu geregistreerd werkloos.

CONJUNCTUUR

(SCHOMMELING)

5 SOORTEN WERKLOOSHEID

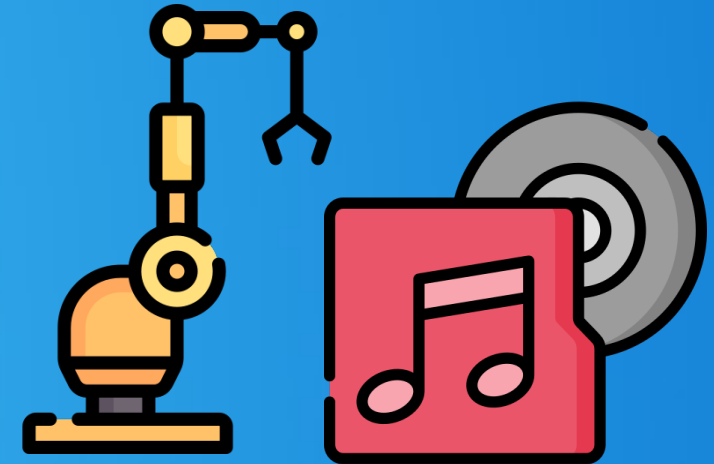
1. Conjuncturele werkloosheid

- **Tijdelijk** minder vraag naar goederen en diensten.
Er wordt dus minder verkocht, waardoor er minder werk is.

2. Structurele werkloosheid

- Door **blijvende** veranderingen bij producenten of consumenten.
Bijvoorbeeld: Mechanisatie of overbodige producten.

3. Seizoenswerkloosheid

- Alleen in een bepaalde tijd van het jaar

4. Regionale werkloosheid

- Alleen in bepaalde steden of gebieden

5. Frictiewerkloosheid

- Je bent tijdelijk even werkloos omdat je bijvoorbeeld net van school komt of net ontslag hebt genomen.

